

УДК 378.147:811.112.2

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/70-1-45>**Тетяна ВЕРЕТЮК,***orcid.org/0000-0002-3985-1529*

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри української літератури та журналістики імені професора Леоніда Ушкалова

Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди,

доцент кафедри іноземних мов

Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського

(Харків, Україна) *tvphilolog@gmail.com*

ЦИФРОВІЗАЦІЯ В ПІДГОТОВЦІ ІНОЗЕМНИХ ЗДОБУВАЧІВ (В КУРСІ «УКРАЇНСЬКА МОВА ЯК ІНОЗЕМНА»): ОГЛЯД ІНСТРУМЕНТІВ

Репрезентована розвідка присвячена розгляду імплементації цифрових технологій у підготовку іноземних здобувачів, які вивчають українську мову як іноземну. У контексті вимушеної дистанційної та змішаної форми роботи цифрові інструменти дають змогу вирішувати освітні завдання на якісному рівні та ефективно працювати з навчальними матеріалами. Стаття засвідчує актуальність і перспективність використання цифрових технологій у навчальному процесі. У статті проведено огляд та аналіз сучасної наукової та науково-методичної літератури, що досліджує процеси цифровізації в освіті. Розглянуто такі інструменти, як дистанційні освітні технології, електронне навчання та системи управління навчанням. Зазначено, що сервіси та онлайн-ресурси набули широкого поширення і забезпечують зручність збереження, передачі та структурування навчальних матеріалів, організацію відеоконференцій, спільне редагування документів, створення інтерактивних середовищ, тестування тощо. Особливу увагу приділено мобільним застосункам для вивчення української мови як іноземної, які займають важливе місце серед цифрових інструментів для формування комунікативної компетенції здобувачів; зазначено, що розробники пропонують спеціальні застосунки для вивчення української лексики, зокрема, на початкових рівнях; виділено низку готових онлайн-ресурсів для вивчення української мови. У розвідці зроблена спроба виділення переваг та недоліків імплементації цифрових ресурсів у процес навчання української мови як іноземної. Зазначено, що акцент у сучасній освіті має бути зроблений на цифровій трансформації освітньої галузі, а не на хаотичному використанні цифрових інструментів у традиційних методах роботи. Зроблено висновок, що цифрові інструменти мають значний потенціал для підвищення ефективності навчання української мови як іноземної. Пропонується звернути увагу на подальше розроблення та імплементацію цифрових технологій в освітній процес із метою покращення результатів навчання іноземних здобувачів.

Ключові слова: цифрові інструменти навчання, комунікативна компетенція, імплементація, навчання української мови як іноземної.

Tetiana VERETIUK,*orcid.org/0000-0002-3985-1529*

Candidate of Philological Sciences (PhD in Philology), Associate Professors,

Associate Professor at the Department of Ukrainian Literature

and Journalism named after Professor Leonid Ushkalov

H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University,

Associate Professor at the Foreign Languages Department of I. P. Kotlyarevsky

Kharkiv National University of Arts

(Kharkiv, Ukraine) *tvphilolog@gmail.com*

DIGITALIZATION IN THE TRAINING OF FOREIGN STUDENTS (IN THE COURSE “UKRAINIAN LANGUAGE AS A FOREIGN LANGUAGE”): AN OVERVIEW OF TOOLS

The presented research focuses on the implementation of digital technologies in the training of foreign students studying Ukrainian as a foreign language. Given the current situation of distance and blended forms of educational work, digital tools offer the opportunity to solve educational tasks and work with educational materials effectively. The article establishes the relevance and potential of using digital technologies in the educational process. It provides a review and analysis of contemporary scientific and methodological literature that explores the digitalization processes in education. The article examines various tools such as distance education technologies, e-learning, and learning management systems.

It emphasizes the widespread availability of such services and online resources that facilitate the storage, transfer, and organization of educational materials, as well as the ability to conduct video conferences, collaborate on document editing, create interactive environments, and conduct tests. The article particularly focuses on mobile applications designed for learning the Ukrainian language as a foreign language, highlighting their significance in developing the communicative competence of applicants. The article mentions that developers offer specialized applications for learning Ukrainian vocabulary, especially at the elementary level; and also provides a list of existing online resources for learning the Ukrainian language. The paper also attempts to highlight the advantages and disadvantages of implementing digital resources in learning Ukrainian as a foreign language. It is noted that the emphasis in modern education should be on the digital transformation of the education sector rather than chaotically using digital tools in traditional teaching methods. It was concluded that digital tools have significant potential to enhance the effectiveness of teaching Ukrainian as a foreign language. Therefore, the article proposes further attention to the development and implementation of digital technologies in the educational process to improve the learning outcomes of foreign students.

Key words: digital technologies, communicative competence, implementation, learning Ukrainian as a Foreign Language.

Постановка проблеми. На сучасному етапі освітній простір України зазнає значних метаморфоз, що зумовлено активними глобалізаційними процесами, зовнішніми та внутрішніми викликами, загальною трансформацією суспільства, необхідністю підготовки висококваліфікованих фахівців, здатних до роботи в бурхливих умовах економічних та соціальних зрушень. Одним із проявів цих процесів є активне залучення до навчання іноземних здобувачів, які здобувають знання за широким спектром спеціальностей, пропонованих українськими закладами вищої освіти. Зазначимо, що такі процеси не тільки сприяють визнанню якості вишів України, а й інтеграції країни в міжнародне освітнє та наукове співтовариство. А активне залучення іноземних здобувачів до вищої освіти також має і позитивний економічний вплив. Це допомагає залучати інвестиції до освітньої галузі, створювати нові робочі місця, сприяє технологічному та культурному розвитку тощо. Крім того, іноземні здобувачі можуть стати посланцями України у своїх країнах та сприяти підвищенню міжнародного престижу української освіти.

Проте такі процеси вимагають від освітян відповідального та структурованого підходу. *По-перше*, важливим аспектом є забезпечення високого рівня якості освіти для здобувачів-іноземців, відповідних умов навчання та надання освітньої підтримки. *По-друге*, надати здобувачам-іноземцям максимальний доступ до навчальних матеріалів та інформації, освітніх курсів, практичних занять та особистих консультацій із викладачем в умовах, коли низка зовнішніх чинників зумовлює складнощі в традиційних формах роботи зі здобувачами в процесі організації освітнього процесу.

Отож, з огляду на зазначені базові вимоги можна зробити висновки, що в умовах вимушеної дистанційної роботи вирішенню таких завдань на якісному рівні ефективно сприяє імплемента-

ція до освітнього процесу цифрових інструментів роботи з навчальними матеріалами. Оскільки площина цифрових технологій знаходиться у фазі активного розвитку, то питання їхнього використання в процесі навчання все ще є актуальним та перспективним для подальшого розгляду. У цьому контексті **мета** нашої розвідки – розглянути процес імплементації цифрових технологій в освітню галузь, зокрема, у процес підготовки іноземних здобувачів, які вивчають українську мову як іноземну.

Аналіз досліджень. Сучасна наукова та науково-методична література активно розглядає та аналізує процеси, які активно імплементуються в систему освіти під впливом цифровізації. Низка робіт присвячена *перевагам*, які надає використання цифрових технологій у площині вищої освіти. Серед основних переваг виокремлюють: доступ до навчальних та освітніх ресурсів, можливість індивідуалізації навчального процесу, об'єктивність у галузі роботи освітніх закладів, спрощення процесу взаємодії між учасниками освітнього процесу та керуванням освітнім процесом загалом і т. ін. (наприклад, (Веретюк, 2023; Макаренко, Певсе, 2022; Schmidt, Tang, 2020; Alammary, Sheard, Carbone, 2014)).

Паралельно із широкою парадигмою позитивних аспектів спостерігається формування і *скептичних оцінок* щодо процесів цифровізації в галузі освіти. Зокрема, з одного боку, це підвищення конкурентності серед освітніх закладів, що пропонують освітні послуги, зниження рівня якості освіти та відповідальності, зміна вимог до змісту, форм і технологій навчання, а з іншого – нездатність представників освітньої галузі швидко опанувати та активно використовувати цифрові технології в роботі та навчальному процесі. Окремо варто акцентувати увагу на тому, що легкий доступ до інформаційних ресурсів доволі часто провокує підвищення рівня академічного плагіату. Одним із головних недоліків впровадження цифровізації є зниження рівня соціальної взаємодії між учасниками освітнього процесу. Деякі

дослідники вказують на те, що формалізація професійної підготовки може призвести до зниження рівня знань та сформованості компетенцій здобувачів через стандартизацію освіти, використання сталих алгоритмів та стандартів освіти.

Зазначимо, що на сьогодні деякі зміни вже впевнено стали частиною освітнього процесу. Зокрема, це дистанційні освітні технології, електронне навчання (e-learning), активне використання систем управління навчанням (Learning Management System) як для самостійної роботи здобувачів, так і в змішаному форматі; у мережі Інтернет представлені різноманітні освітні онлайн-курс та платформи. Усі зазначені факти сприяють створенню ефективних умов для реалізації індивідуальних освітніх умов та траєкторій навчання, та подальшої імплементації цифрових інструментів в освітню галузь. Зазначимо, що наразі широко та активно проводять конференції та симпозіуми, присвячені питанням цифровізації освіти та використанню інформаційно-комунікаційних технологій, що також сприяє подальшій трансформації освітнього простору.

Окремо необхідно наголосити й на тому, що активне та поспішне впровадження цифрових технологій у площину освітнього процесу може спричинити певні труднощі та несприйняття з боку учасників освітнього процесу, хоча іноді й сприяє зростанню звітності тощо. Варто зауважити, що просте переформатування нинішньої системи освітнього процесу та матеріалів подекуди неможливе, а подекуди не має сенсу. Оскільки для ефективною та якісною цифровізації освітнього процесу необхідні зміни в структурі освіти, методичній підготовці та розробленні методичних підходів до роботи із цифровими технологіями, роботі з учасниками освітнього процесу, проектуванні нових видів роботи та переоцінці освітніх цілей. На сучасному етапі основний акцент має робитися саме на цифровій трансформації галузі освіти, а не на хаотичному залученні цифрових засобів до традиційних видів роботи в навчальному процесі.

Ці процеси стосуються і площини мовної підготовки, зокрема, іншомовної підготовки здобувачів вищої освіти, які вивчають українську мову як іноземну (здебільшого це іноземці, які здобувають знання в Україні). Загалом на теперішньому етапі галузь методики навчання української мови як іноземної мови як ніколи до тепер активно розвивається. Чому, як уже було зазначено вище, сприяє низка чинників – від залучення іноземних здобувачів до широких геополітичних змін.

Отож, дистанційна освіта може бути реалізована як у синхронному форматі, так і в асинхронному.

Оскільки проведення занять в аудиторії може бути ускладнене низкою чинників, то найбільш пріоритетною формою реалізації освітнього процесу наразі є синхронна форма роботи, яка надає змогу комунікації між викладачем та здобувачами, що є безперечною перевагою, оскільки саме спілкування є основою якісно сформованої комунікативної компетенції. Проте заняття в синхронному форматі, особливо з іноземними здобувачами в процесі формування комунікативної компетенції, представляє собою своєрідну форму організації навчального процесу, яка вимагає від викладача глибокого розуміння не тільки мовних процесів, особливостей методики навчання мови як нерідної, але і сформованого комплексу низки спеціальних умінь та навичок у галузі цифрових технологій (цифрової компетенції).

Виклад основного матеріалу. Трансформація формату та реалізації навчання в площині навчання української мови як іноземної з використанням цифрових технологій вимагає вирішення низки питань: зокрема, вибору ефективних та загальнодоступних цифрових інструментів для організації освітнього процесу загалом та вибору ресурсів для навчання (та вивчення) того чи того мовного явища або відпрацювання мовленнєвої діяльності; проектування та розроблення структури онлайн-заняття з урахування використання, наприклад, мультимедійних засобів; розроблення нових навчальних матеріалів, які можна легко адаптувати як для роботи в онлайн, так і офлайн режимах; формування «банку» завдань для роботи здобувачів на заняттях та самостійно; розроблення тестових завдань для онлайн-платформ та завдань для перевірки засвоєння навчального матеріалу; підбір мультимедійних ресурсів для розвитку складників комунікативної компетенції; можливості імплементації мобільних застосунків для удосконалення комунікативних навичок та умінь здобувачів тощо.

Наразі необхідно знайти нові підходи та методи роботи, які б зайняли місце традиційних та не поступалися б ефективністю або слугували логічним доповненням до класичного підходу, робили його більш ефективним, мотивували здобувачів до вивчення матеріалу та роботи (наприклад, у форматі змішаного навчання). На основі аналізу низки науково-методичних джерел та досвіду роботи із використанням цифрових інструментів у процесі навчання іноземних здобувачів зауважимо, що наразі основна складність – це адаптація занять до нового формату без втрати ефективності та якості навчання. Одним з аспектів, зумовленим активною цифровізацією, є також зміна моделей навчання та способів пере-

дачі навчального матеріалу. Так, традиційний підхід до викладання мовних дисциплін передбачав активну роботу здобувачів із навчальним та мовним ілюстративним матеріалом, вирішення поставлених задач, взаємну комунікацію – реалізацією певних навчальних дій. Така модель передбачає *передачу* інформації в освітньому процесі по лінійній моделі (наприклад, між викладачем та здобувачами), де ключовим елементом є саме інформація, а на сучасному ж етапі визначальним поступово стає спосіб *подачі* інформації та її сприйняття. Взаємодія з інформацією та навчальним матеріалом стає основним складником сучасної моделі. Викладач має не просто надавати інформацію здобувачам, які пасивно її сприймають, але й залучати їх до активної взаємодії з наданою інформацією або матеріалом. Подібний підхід вимагає пошуку нових способів подачі навчального матеріалу, які можуть включати презентації, інфографіки, інтерактивні ресурси, подкасти, ігрові елементи і т. ін. Варто зазначити, що імплементація таких видів роботи на мовних заняттях зі здобувачами сприяє кращому розумінню та запам'ятовуванню інформації, наприклад, у роботі можна використовувати: інтерактивні презентації; граматичні теми, оформлені у вигляді інфографіки; нова лексика у вигляді флешкарток; ситуативні діалоги у вигляді аудіо- та відеоматеріалів.

Отож, оглядово розглянемо ті цифрові ресурси та інструменти, які наразі доступні сучасним освітянам для використання в галузі навчання української мови як іноземної та до яких можна легко отримати доступ.

Так, у площині університетської освіти широко розповсюдженим є впровадження цифрових технологій та інструментів, які розширюють можливості використання інтерактивних методів навчання, надають доступ до зберігання інформації в хмарних сховищах, дають змогу організовано відстежувати хід освітнього процесу та прогрес здобувачів. До таких технологій зараховують активне використання систем з управління навчанням (так звані *Learning Management Systems (LMS)*, зокрема, *Moodle*), які, на думку методистів, розробників платформи та дослідників, значно полегшують освітній процес, надають доступ до освітніх матеріалів та роблять процес навчання більш гнучким. Такі платформи надають можливість створювати освітні курси, форуми для обговорення проблемних питань, вести автоматизований облік відвідування занять, спостерігати за динамікою навчального прогресу як груповою, так і індивідуальною для кожного здобувача, надавати доступ до навчальних матері-

алів, формувати автоматизовані тестові завдання і т. ін. Тобто такі платформи надають можливості створення найбільш універсальних навчальних платформ, які об'єднують у собі низку можливостей для створення комфортних умов освітнього процесу (зокрема, індивідуально для кожного здобувача), та полегшують рутинну роботу освітян за великої кількості здобувачів, груп, форм контролю та підбиття підсумків навчання тощо.

На сьогодні найбільшого розповсюдження набули сервіси та онлайн-ресурси, які дають змогу зберігати та передавати електронні матеріали, структурувати їх, організовувати відеоконференції, спільно редагувати документи, формувати інтерактивні середовища, створювати тести та швидко їх модифікувати тощо. Приміром, такі продукти корпорації *Google* та *Microsoft*, як хмарні сховища (*Google Drive*, *Microsoft OneDrive* тощо) дають змогу зберігати інформацію та надавати доступ до неї; їхні сервіси для комунікації дають змогу викладачам та здобувачам проводити віртуальні заняття, зустрічі та дискусії в режимі реального часу. За допомогою, наприклад, *Meet Google* або *Microsoft Teams* можна проводити онлайн-лекції, спілкуватися зі студентами, демонструвати презентації та спільно працювати над проектами. Віртуальні офісні застосунки – онлайн-інструменти для створення, редагування та спільної роботи над текстовими документами, електронними таблицями та презентаціями в режимі реального часу. Це дає можливість викладачам і здобувачам спільно працювати над проектами, ділитися документами та отримувати зворотній зв'язок. Особливої уваги в контексті готових цифрових рішень для організації освітнього процесу заслуговує інструмент *Google Forms*, який дає змогу легко створювати опитування та тести для оцінки знань здобувачів. Викладачі можуть створювати питання різних типів, включно з багатовибірковими, заповненням пропусків та відповідями у вільній формі, що є дуже доречним для роботи з мовним матеріалом (наприклад, перевірка засвоєння лексики, відпрацювання граматичних умінь та навичок тощо). Інформація збирається автоматично, що дає змогу викладачам легко оцінювати та аналізувати відповіді студентів, уникати суб'єктивності в оцінці знань і т. ін. Основним інструментом, який активно використовується в освітньому середовищі та заслуговує особливої уваги є платформа *Google Classroom*, яка надає можливості для організації навчального процесу, де викладачі можуть створювати віртуальні класи, додавати завдання, надавати матеріали для читання та відеоуроки, стежити за прогресом здо-

бувачам і надавати зворотний зв'язок. Студенти можуть взаємодіяти з викладачем та одне з одним, виконувати завдання та здавати роботи.

Виняткове місце в площині цифрових інструментів для формування комунікативної компетенції здобувачів, які вивчають українську мову як іноземну, посідають мобільні застосунки (для переносних електронних гаджетів, смартфонів, планшетів тощо). Наразі серед базових продуктів, які можуть бути використані здобувачами, широко представлені: словники; застосунки, які симулюють флеш-картки для вивчення лексики за тематичними списками; граматичні довідники з вправами і т. ін. Низка застосунків пропонує доступ до ресурсів, за допомогою яких можна самостійно формувати, наприклад, списки слів для вивчення, адаптувати їх під власні потреби, ділитися готовим матеріалом. Такі застосунки допомагають здобувачам у підвищенні рівня володіння мовою поза основною навчальною роботою (Четверик, 2023а).

Розробники також пропонують низку спеціальних застосунків, які розроблені для вивчення української лексики. Зокрема, зазначимо застосунки, які можуть стати корисним доповненням для вивчення української мови іноземними здобувачами на початкових рівнях. Застосунок «*Вчимо і граємо*» або «*Learn Ukrainian. Speak Ukrainian*», який є інтерактивною грою для вивчення лексики та фонетики української мови за готовими тематичними списками. Опції мобільної програми дають змогу візуалізувати значення лексичної одиниці, пройти тест на рівень сформованості навичок правопису, провести мовний тренінг, вивчити алфавіт та частини мови. Для роботи на початкових етапах вивчення мови здобувачам-іноземцям може стати в нагоді й застосунок «*ЙОЙ*», який у формі гри за допомогою моделювання мовленнєвих ситуацій дає змогу познайомитися з побутовою лексикою української мови. На вищих рівнях опанування української мови корисним доповненням до освітнього процесу може стати застосунок «*Р.І.Д.*», який допоможе збагатити словниковий запас та познайомить іноземних здобувачів з етнокультурними особливостями України. Такий підхід буде сприяти не тільки розвитку комунікативної компетенції, а й дасть змогу формувати міжкультурну компетенцію, яка також є важливим складником підготовки здобувачів-іноземців (Веретюк, 2023: 20; Четверик, 2023b). Для покращення рівня володіння українською мовою здобувачі також можуть використовувати застосунки «*Мова*», що містить основні правила правопису, пропонує завдання на знаходження поширених мовних помилок, дає змогу познайомитися із

синонімічним рядом до тієї чи тієї лексичної одиниці, вивчити фразеологізми.

Окремо варто акцентувати увагу на застосунках, які не мають освітніх цілей, але можуть бути адаптовані для розвитку практичних навичок комунікації українською мовою як іноземною та бути використані в якості освітнього компонента для самостійної роботи. Наприклад, це можуть бути застосунки соціальних мереж, де можна спілкуватися з носіями мови; застосунки, які надають доступ до мультимедійних ресурсів (*YouTube*, *Instagram* тощо). Так, наприклад, *YouTube* (та інші відеоресурси, які містять оригінальний україномовний контент) при правильному підборі матеріалів та методики їхнього використання може бути потужним ресурсом для формування комунікативної компетенції в курсі української мови як іноземної. На платформі можна знайти відеоуроки, освітні аудіо- та відеоматеріали, науково-популярний та розважальний контент, який можна використати як ілюстративний у процесі навчання мови (Веретюк, 2022: 201). Так, відео, де носії мови розмовляють українською мовою, допоможуть покращити розмовну практику, адже дають змогу слухати живі автентичні розмови, спостерігати за вимовою, а одним із завдань може бути повторення вголос прослуханого матеріалу. Наразі платформа надає доступ до широкого вибору культурного контенту, створеного носіями мови. Варто вчергове зауважити, що вивчення мови включає також і близьке знайомство з культурою, історією та традиціями країни, мова якої вивчається (Веретюк, 2023; Четверик, 2023b: 154). Матеріали про українську культуру, музику, фільми тощо репрезентують можливість ближче познайомитися з українським життям та менталітетом країни.

Зазначимо, що раціональне та нормоване застосовування мобільних застосунків у процесі навчання / вивчення української мови як іноземної, наприклад, при самостійній роботі здобувачів (або при дистанційному навчанні) сприяє організації освітнього процесу, допомагає значно полегшити формування комунікативних навичок та умінь (завдяки доступу до автентичних матеріалів), та може стати корисним освітнім доповненням традиційних методів і форм навчання (Четверик, 2023а: 284).

Звичним явищем уже стало використання освітніми електронних підручників та посібників, які можна надсилати, надавати до них доступ за допомогою хмарних сховищ, зберігати в репозитаріях тощо. Використання електронних підручників дає змогу студентам мати доступ до навчального матеріалу в

будь-який час та з будь-якого пристрою в зручних для них умовах. Широкого розповсюдження набули мультимедійні матеріали, адже при вивченні мови такі матеріали можуть значно сприяти формуванню та розвитку комунікативної компетенції та низки її складників. Наприклад, використання відео-, аудіо- та інших мультимедійних матеріалів може поліпшити навички аудіювання та говоріння студентів. Здобувачі можуть прослуховувати та дивитися матеріали, які містять аутентичні мовні зразки, відео з реальними ситуаціями мовлення, виступи носіїв мови та різноманітні медіа-ресурси, що допомагають розвивати навички розуміння мови. Такі матеріали може якісно доповнювати й самостійне вивчення мови здобувачами під час самостійної роботи тощо.

Сучасний інтернет-простір надає також низку готових ресурсів для вивчення української мови, які можуть стати корисним доповненням в роботі з іноземними здобувачами. Так, яскравим прикладом може послугувати веб-сервіс «Тренажер із правопису української мови», який розміщено за веб-адресою: <https://webpen.com.ua/> (дата звернення: 14.10.2023). Сервіс дає змогу ознайомитися з теоретичними основами українського правопису, містить відеоматеріали з поясненнями та низку інтерактивних практичних завдань для перевірки засвоєння вивченого матеріалу, що сприяє ефективному засвоєнню граматики української мови та поліпшенню навичок правопису. Окрім того, навчальні матеріали містять різноманітну пізнавальну інформацію, яка допомагає здобувачам більш глибоко зрозуміти ті чи ті мовні факти та принципи їхнього використання. Корисним ресурсом для вивчення української мови та систематизації знань буде й ресурс *MOVA.info* – <http://www.mova.info> (дата звернення: 15.10.2023). Ресурс безкоштовно пропонує роз'яснення питань корпусу української мови, містить мовознавчі статті, посібники, монографії тощо. Особливої уваги заслуговує інтернет-сервіс *SpeakUkrainian* – національна платформа вивчення української мови – <https://ukr.lingva.ua> (дата звернення: 19.10.2023), яка пропонує курс української мови для англomовних здобувачів. Перевага курсу – глибока та продумана методика подання мовного матеріалу, показові приклади, різноманітні вправи та можливість досягти рівня володіння мовою B2; платформа містить 25 найуживаніших тем та понад 100 відеоуроків для вивчення української мови в ігровій формі.

Корисними в процесі опанування української мови для здобувачів можуть бути і вебсайти, які по суті є довідниками або словниками, до яких

можна отримати доступ із будь-якого цифрового пристрою, який має доступ до інтернету. Наприклад, серед подібних сервісів можна вирізнити популярну в мережі Інтернет онлайн-версію «Словника української мови» в 11 томах – <http://sum.in.ua/> (дата звернення: 19.10.2023). Надзвичайно корисним для іноземців, які вивчають українську мову, може бути сервіс «Горох» – <https://goroh.pp.ua/> (дата звернення: 21.10.2023) – це своєрідна онлайн-бібліотека, яка містить електронні версії найбільш корисних словників української мови. Сайт надає можливість швидко перевірити тлумачення лексичних одиниць, транскрипцію (вимову та написання), підібрати синонім до того чи того слова, ознайомитися з етимологією слів, фразеологічними одиницями мови, найбільш корисним розділом сайту для іноземців буде «Словозміна», який дає змогу перевірити нормативність написання слів, родового відмінка одними іменників чоловічого роду, родів, наголоси, форми орудного та кличного відмінків, перевірити відмінювання числівників, прикметників, використання дефісу в складних словах тощо. Ще одним довідковим ресурсом може стати сайт проєкту «Словотвір» – <https://slovotvir.org.ua/> (дата звернення: 22.10.2023), на якому можна знайти пояснення запозичених або іншомовних слів, знайти відповідники українською мовою, вступити в дискусію зі спільнотою, яка активно функціонує та доповнює сервіс.

Зазначені готові рішення – сервіси доступні у вигляді вебсайтів, тому ними можна користуватися в зручному форматі, у будь-якому місці та самостійно опрацьовувати ті чи ті лексико-граматичні теми. Подібні сервіси можуть стати корисним та ефективним доповненням до основного курсу вивчення української мови як іноземної, відпрацювання навичок аудіювання, мовлення, розуміння мовних особливостей тощо.

Отож, порівнюючи традиційні методи навчання та імплементацію цифрових технологій у процес навчання (та вивчення) української мови як іноземної зазначимо, наприклад, такі основні позитивні моменти: підвищення мотивації до навчання, оперативне спілкування між учасниками освітнього процесу (зворотній зв'язок), можливість комбінації індивідуального навчання та групових форм роботи, прозорість системи навчання та моніторинг навчальних досягнень, постійний контроль опанування матеріалу, розвиток цифрових умінь і навичок (компетенції) і т. ін.

Проте для більш об'єктивної оцінки варто виокремити й певні негативні аспекти, які виникають у процесі використання цифрових технологій. Так, можна зазначити, що наразі недостатній

рівень сформованості цифрової компетентності як серед освітян, так і серед здобувачів може бути певною перепорою для досягнення успішності освітнього процесу, побудованого з використанням елементів цифрових технологій. Це вимагає від освітян активних процесів оволодіння цифровими інструментами навчання (насамперед самостійно через самоосвіту тощо). На перших етапах формування освітнього курсу на цифрових платформах вимагає виконання доволі великих об'ємів роботи та підготовки матеріалів. Ще одним недоліком такого освітнього процесу є відсутність можливості перевірки доброчесності здобувачів (неможливість перевірки самостійності виконання завдань), можливість копіювання завдань та інтелектуальної власності інших осіб тощо.

На основі практичного застосування цифрових технологій у процесі навчання української мови як іноземної можна зробити висновок, що в умовах вимушеного дистанційного освітнього процесу такі ресурси демонструють свою ефективність та є вкрай корисним доповненням до загального освітнього процесу, що дає змогу зробити висновок про можливість формування змішаного формату навчання (blended learning) з активним використанням цифрових технологій для підвищення якості навчання здобувачів (у галузі удосконалення та відпрацювання мовних навичок та вмінь здобувачів, які вивчають українську мову як іноземну).

Висновки. Зазначені в розвідці технології (засоби, ресурси і т. ін.), які впроваджуються в освіту завдяки цифровізації, надають здобувачам принципово новий доступ до інформації, значно підвищують мотивацію та ефективність роботи, надають унікальні можливості для спілкування та взаємодії. Окрім того, такі засоби надають освітянам можливість швидко та зручно оновлювати

навчальний матеріал та зміст курсів, проектувати та структурувати навчальне середовище, удосконалити освітній процес. Цифрові технології допомагають поліпшити та полегшити організацію освітнього процесу, знижують кількість рутинних обов'язків (перевірка робіт, тестів, багаторазове повторення інформації), стимулюють творчий підхід до роботи та пізнавальну активність здобувачів.

Отже, наразі головним завданням є трансформація освітньої площини, розуміння потреб здобувачів, які вивчають українську мову як іноземну, та логічна й поступова імплементація наявних цифрових інструментів у навчальний процес на шляху пошуку комплексних освітніх цифрових рішень. Окрім того, потрібно підлаштувати процес навчання під ті умови, які впливають на всі сфери сучасного соціуму. Особливу увагу варто приділяти підвищенню рівня володіння цифровими технологіями серед освітян (формуванню цифрової компетентності). В освітньому середовищі частину навчального матеріалу можна репрезентувати використовуючи цифрові технології. Варто також зазначити, що використання цифрових освітніх рішень у роботі із сучасними здобувачами значно підвищує рівень мотивації до вивчення предмету, що логічно пояснюється загальною цифровізацією сучасного життя, коли технології проникли в усі сфери життя суспільства та можуть значно його полегшити. Окремо варто наголосити, що здобувачі не тільки навчаються за допомогою цифрових технологій, а й навчаються їх використовувати в повсякденному житті та майбутній професійній діяльності. Сфера освітніх технологій наразі перебуває у фазі активного розвитку, тому розвідка є перспективною та відкриває можливості для подальшої роботи в напрямі дослідження імплементації цифрових технологій в освітню площину.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Веретюк Т. Формування міжкультурної компетенції в процесі навчання української мови як іноземної. *На перехіді культур: сучасні тенденції в міжнародній комунікації*: тези доп. Міжнар. наук.-практ. дистантн. конф. / Нац. юрид. ун-т ім. Я. Мудрого. Харків: [б.в.], 2023. С. 18–22. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/11096> (дата звернення: 14.10.2023).
2. Веретюк Т. Формування іншомовної граматичної компетенції за допомогою відеоматеріалів (на прикладі відеохостингу YouTube). *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвуз. зб. наук. пр. молодих вчених Дрогоб. держ. пед. ун-ту ім. І. Франка / Дрогоб. держ. пед. ун-т ім. І. Франка*; [ред.-упоряд.: М. Пантук, А. Душний, В. Ільницький, І. Зиможра]. Дрогобич: Гельветика, 2022. Вип. 52, т. 1. С. 199–204. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/10754> (дата звернення: 12.10.2023).
3. Макаренко Л., Певсе А. Дидактичний потенціал цифрових технологій у системі професійної підготовки фахівців філологічного профілю. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5: Педагогічні науки: реалії та перспективи: зб. наук. праць*. Київ: Видавничий дім «Гельветика», 2022. Вип. 88. С. 140–147. URL: <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2022.88.28> (дата звернення: 19.10.2023).
4. Четверик В. Використання мобільних застосунків при вивченні іноземної мови як засіб організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти. *Мовна освіта фахівця: сучасні виклики та тенденції*: матеріали V Всеукр. наук.-

практ. інтернет-конф., Харків, 23 лют. 2023 р. / Нац. юрид. ун-т ім. Я. Мудрого. Харків: [б. в.], 2023. С. 282–288. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/10302> (дата звернення: 19.10.2023).

5. Четверик В. Сучасні мультимедійні ресурси для розвитку міжкультурної компетенції в контексті іншомовної підготовки здобувачів вищої освіти. *На перетині культур: сучасні тенденції в міжнародній комунікації*: тези доп. Міжнар. наук.-практ. дистантн. конф. / Нац. юрид. ун-т ім. Я. Мудрого. Харків: [б.в.], 2023. С. 152–156. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/11098> (дата звернення: 20.10.2023).

6. Schmidt J.T., Tang M. (2020). Digitalization in Education: Challenges, Trends and Transformative Potential. *Führen und Managen in der digitalen Transformation*. Springer, 2020. Pp. 287–312. URL: https://doi.org/10.1007/978-3-658-28670-5_16 (дата звернення: 10.10.2023).

7. Alammery A., Sheard J., & Carbone A. (2014). Blended Learning in Higher Education: Three Different Design Approaches. *Australasian Journal of Educational Technology*. 2014. Vol. 30, Issue 4. Pp. 440–454. URL: <https://doi.org/10.14742/ajet.693> (дата звернення: 29.10.2023).

REFERENCES

1. Veretiuk T. V. (2023) Formuvannia mizhkulturnoi kompetentsii v protsesi navchannia ukrainскоi movy yak inozemnoi. [Formation of Intercultural Competence in the Process of Learning Ukrainian as a Foreign Language]. *Na peretyni kultur: suchasni tendentsii v mizhnarodnii komunikatsii : tezy dop. Mizhnar. nauk.-prakt. dystantn. konf. – At the Crossroads of Cultures: Modern Trends in International Communication: Conference Proceeding of International Science and Practice Remote Conference*. 18–22. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/11096> (date of access: 14.10.2023) [in Ukrainian].

2. Veretiuk T. (2022) Formuvannia inshomovnoi hramatychnoi kompetentsii za dopomohoiu videomaterialiv (na prykladi videokhostynhu YouTube). [Formation of Foreign Grammatical Competence with the Help Of Video Materials (on the Example of YouTube Video Hosting)]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk : mizhvuz. zb. nauk. pr. molodykh vchenykh Drohob. derzh. ped. un-tu im. I. Franka – Scientific collection “Humanities Science Current Issues” Interuniversity Collection of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Young Scientists Research Papers*, 52, Issue 1. 199–204. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/10754> (date of access: 12.10.2023) [in Ukrainian].

3. Makarenko L., Pevse A. (2022) Dydaktychnyi potentsial tsyfrovyykh tekhnolohii u systemi profesiinoi pidhotovtsi fakhivtsiv filolohichnoho profilu. [Didactic Potential of Digital Technologies in the System of Professional Training of Philological Profile Specialists]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Seriya 5 : Pedahohichni nauky : realii ta perspektyvy : zb. nauk. prats. – Scientific journal of M.P. Dragomanov National Pedagogical University. Series 5 Pedagogical Sciences: Realities and Perspectives: coll. of science papers*, 88. 140–147. URL: <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2022.88.28> (date of access: 19.10.2023) [in Ukrainian].

4. Chetveryk V. (2023). Vykorystannia mobilnykh zastosunkiv pry vyvchenni inozemnoi movy yak zasib orhanizatsii samostiinoi roboty zdobuvachiv vyshchoi osvity. [The Use of Mobile Applications in Learning a Foreign Language as a Means of Organizing Independent Work for Higher Education Students]. *Movna osvita fakhivtsia: suchasni vyklyky ta tendentsii : materialy V vseukr. nauk.-prakt. internet-konf., Kharkiv, 23 liut. 2023 r. – Language Education of a Specialist: Modern Challenges and Trends: Conference Proceedings of 5th All-Ukrainian Science and Practice Internet Conference, Kharkiv, February 23, 2023*. 282–288. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/10302> (date of access: 19.10.2023) [in Ukrainian].

5. Chetveryk V. (2023). Suchasni multymediini resursy dlia rozvytku mizhkulturnoi kompetentsii v konteksti inshomovnoi pidhotovky zdobuvachiv vyshchoi osvity. [Modern Multimedia Resources for the Development of Intercultural Competence in the Context of Foreign Language Training for Students of Higher Education]. *Na peretyni kultur: suchasni tendentsii v mizhnarodnii komunikatsii : tezy dop. Mizhnar. nauk.-prakt. dystantn. konf. – At the Crossroads of Cultures: Modern Trends in International Communication: Conference Proceeding of International Science and Practice Remote Conference*. 152–156. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/11098> (date of access: 20.10.2023) [in Ukrainian].

6. Schmidt J.T., Tang M. (2020). Digitalization in Education: Challenges, Trends and Transformative Potential. *Führen und Managen in der digitalen Transformation*. 287–312. URL: https://doi.org/10.1007/978-3-658-28670-5_16 (date of access: 10.10.2023).

7. Alammery A., Sheard J., & Carbone A. (2014). Blended Learning in Higher Education: Three Different Design Approaches. *Australasian Journal of Educational Technology*, 30(4). 440–454. URL: <https://doi.org/10.14742/ajet.693> (date of access: 29.10.2023).